

2. Перверзно разбуждане

В началото на 2012 година преводачите у нас бяха разбудени по възможно най-гадния начин. Тогавашният външен министър, под нечий диктат, реши да намали броя на агенциите, които имаха сключен „договор“ с Външно. Това не засягаше директно преводачите, но ударът беше насочен именно срещу тях. Както вече споменах, голяма част от преводачите си бяха регистрирали фирми, за да могат да работят като преводачи, понеже от началото на 1990-те битуваше погрешното схващане, че като преводач можеш да работиш единствено „към“ агенция (по-точно – като име от списъка на агенция) или като собственик на агенция. Вариант като преводач на свободна практика или преводач, собственик на фирма за преводи (не агенция), не се предвиждаше.

И така, до външния министър достигнали някакви слухове, че агенции (не се знае кои и колко) правят толкова лоши преводи, че български граждани в чужбина (също не се знае кои и колко) търпят от това сериозни материални загуби. Този слух бива оформен като докладна записка № КОА 33-00-8, вероятно отправена от консулската дирекция до външния министър. Тази докладна записка не беше публикувана и затова можем само да предполагаме за нейното съдържание.

Косвено от писма, които получих по-къс-

но от Външно, след като бях повдигнал сериозни въпроси във връзка с положението на професията преводач у нас, успях да придобия известна представа за съдържанието на споменатата докладна записка. Горедолу смисълът ѝ е следният:

„...липсата на правила и регламентация за контрол върху качеството на извършваните преводи, наличие на много оплаквания за некачествени преводи, отправени директно към Министерството, както и[...] заведени съдебни дела за некачествени преводи, произвели тежки последици върху правните и имуществени интереси на ползвателите на преводите, както и върху дейността на самите преводачи. Наред с това, преводите на официални документи и книжа произвеждат действие и в чужбина и представят България в много области на обществения и стопанския живот, култура, образование, наука, здравеопазване, индустрия, инвестиции, участие в европейски и световни проекти и т.н. “

Явно, в докладната записка до външния министър се споменава и „дейността на самите преводачи“, т.е. разграничава се дейността на агенциите от дейността на преводачите. Може би Външно е започнало да съжالياва, че е дало толкова много права на агенциите и сега ги е изтървало от контрол. Започва да плаче с крокодилски сълзи за „тежките последици“ върху

действието на преводачите. Въпреки това, мерките, които Външно взема, далеч не са в полза или подкрепа на преводачите. То се е хванало като удавник за сламка за т. нар. правилник, за който вече споменах. Правилник, намиращ се във вакуум и създаващ вакуум в родното законодателство.

Ето какво обяснение дава един високопоставен служител от Външно за реакцията на министерството след получаване на прословутата докладна записка:

„Министерство на външните работи разработи и прие мерки за гарантиране качеството на преводаческите услуги, въведени в типов договор за възлагане на официален превод и списък на необходимите документи за сключване на договор за превод. Конкретните мерки се отнасят до осигуряване на техническите и човешките ресурси за гарантиране качеството на преводите, проследимост на преводаческата услуга, отговорност за точността, пълнотата и оформлението на преводите, надеждни комуникации и техническо оборудване за извършване на преводите и др. Такива мерки вече са наложени като добри практики в преводаческия бизнес в редица държави-членки на ЕС и са в основата на Европейския стандарт EN 15038:2006, възприет и от България като стандарт БДС EN 15038:2006.“

Именно тези „мерки за гарантиране ка-

чеството на преводаческите услуги“ и така нареченият „типов договор за възлагане на официален превод“ послужи за перверзно разбуждане на преводачите. Може да се сравни с галене, комбинирано с ритане. „Загрижеността“ за „дейността на самите преводачи“ имитираше галене, а пък самите „мерки за гарантиране качеството на преводаческите услуги“ бяха груби ритници. Стреснатите преводачи не можаха да реагират адекватно на действията на Външно. Нещо повече, агенциите изиграха един фарс с така наречения протест срещу „новите изисквания“, намерил изражение първо в провалилата се петиция, под която се подписахме и ние с Рени, но по-късно оттеглихме подписите си. След оповестяването на петицията, няколко софийски агенции приспаха (СПА) бунтовния подем на останалите (предимно провинциални) агенции, като сложиха ръка върху парите, събрани за завеждане на дело срещу Външно. Според устава на СПА никоя друга агенция не можеше да стане член на тази карикатурна организация.

Едва някъде през юни 2012 година стана ясно, че външният министър още в края на май бил издал заповед до дирекциите „Консулски отношения“ и „Защита на дейността и информацията“. Отначало всички собственици на агенции за преводи нададоха вой срещу въпросната заповед, понеже си въобразиха, че се отнася за тях. Заповедта обаче, както споменах, беше адресирана до двете дирекции и ка-

саеше „извършването на официални преводи на документи и други книжа за нуждите на консулското обслужване в МВнР“.

А консулското обслужване, съгласно Виенската конвенция, ратифицирана от България още през 1989 година, съвсем естествено, се извършва от консулствата в чужбина! Така че заповедта не само не се отнасяше до агенциите, но тя не се отнасяше дори за територията на България!